

l'amor omple tot el nostre ésser; tot es amor! Mireu tot el qu'ens volta! ¿Què és, la Natura-lesa, més que l'intensificació de l'amor? La mar, s'uneix, al lluny, amb l'horitzó; la rosada, s'posa suaument sobre les flors; el vent, llisca, rondinós, per entre les fulles; els aucells s'estimen i fan son niu; tot vibra sots l'evocació màgica del seu nom! Si fins la Lluna té claror per un petó del Sol!

Amor, feconda i desperta la vida; així, l'amor ha deixondit l'ideal que covava en vostres cors i avui s'aixeca, potent i vigorós, en un himne esclatant de joia al veure l'obra vostra assolida per l'amor que uneix i fa forts als homes i als pobles.

Un orfeó no deu ésser un agrupament de veus, en aquest mot concret; deu ésser quelcom més: casa pairal, escola i temple. Com a pare, us estimarà i vosaltres us estimareu com a germans; en ell, aprendreu a venerar la Patria en la seva modalitat més íntima i més intensa a la vegada: la música; i, dintre d'aquesta, la cançó popular.

La cançó popular! Heus-aquí sintetitzat l'ideal de Patria. Perquè en la cançó, s'integren les gestes dels seus hèrois, els miraculosos fets dels seus sants, les tragedies de les seves èpoques d'esclavitut i afront; cançons cantaven els bards i trovadors a la dama escollida; amb cançons dormien les mares a llurs infants; els homes les cantaven boi semblant en la terra feconda i en els instants suprems del camp de batalla; i en les cançons aspirem la flaire de les nostres muntanyes i la salabor de la nostra mar inquieta i blava; i tenen la alegríia i honestitat de les nostres dances, l'austeritat del nostre seny i la neta i, corpenedora concisió de la nostra parla. Un orfeó deu nodrir-se, en primer lloc, amb la música popular; el poble deu, abans de tot i sobre de tot, cantar aquestes cançons.

La música, és emoció. Patria, família, religió, dolor, joia, amor, són els sentiments que'l cant poden inspirar als homes. Per çò devem tenir-hi compte en la tria, perquè no tot lo popular és or de llei, ni devem fer-lo nostre a ulls clucs: no oblidem que la cogula creix entre la bona herba. La més gran dificultat que's presenta al compositor que s'inspira en la música popular, és aquesta. Creure que sols per la raó d'ésser popular tot és bó i acceptar-ho *incotinènti* per totes les formes de la música artística, es error evident que'ns portaria a una falta absoluta d'identificació entre la gènesi i el descabdellament.

Tota obra d'art té'l seu període de gestació en el cervell de l'artista que la crea, i concretament en l'obra musical, s'aferma més aquest principi. El compositor uneix son pensament, la seva voluntat i la seva energia en un comú esforç, i, intuitivament, el tema neix amb les característiques del gènere a que se'l destina; i així, íntimament, el tema concebut per a una simfonia contrastarà amb el destinat a unes variacions; el d'una composició elegíaca no's confondrà amb un temps de dança, ni aquest amb el d'una sonata. (No parlo del poema simfònic, perquè aquest gènere de composició es mixte.)

Pot-ser podríeu dir-me que dintre la severitat de la forma clàssica s'han encabint temes completament fóra del caràcter simfònic; per exemple: el darrer temps de la sèptima simfonia de Beethoven. Però, ens interessa gaire profundament, salvant cert *virtuosisme*, aquest fragment del colós de la forma? Amb el seu geni portentós, ens commou tant intensament,

com en l'*Allegretto* de l'esmentada simfonia? ens arrebaça amb la fogositat del *Scherzo* de la novena? guíia'l nostre pensament a tant enlairades regions com en el primer temps de la quinta? Jo crec que no. S'hi manifesta quelcom de desequilibri i repulsió entre l'idea i el descabdellament; entre l'imatge i el vestit. No deu habillar-se'l sacerdot amb el frac lleuger i frívol de les festes mundanes, ni la dona honesta com la cortesana.

Això no vol dir que jo m'oposi a la reintegració de la música popular amb la música artística. Déu me guard de pensar-ho! Si devem posar-hi, en aquesta tasca, tot l'entusiasme i tota la voluntat! La música popular; és la saba que revifarà la música artística, indecisa des d'aquell festí dels déus...

Però — insisteixo — depurem amb amor i mà resolta a la vegada; triem çò que realment tingui més valor que'l purament emotiu de lo passat; i, en aquesta tasca, no sols hi devem ésser els músics, han d'ésser-hi també's poetes: les lletres de les cançons deuen deixondir-se del seu arcaisme i adaptar-se — amb molta cura — envers l'ambient modern; les tonades deuen esmenar-se en çò que tinguin de vulgar o incorrecte. Cert que sots el punt de vista del *Folk-lore* es necessari conservar curiosament la tonada i la lletra primitiva, però estadants en el plànol de la reintegració, ja es més distint. A través del temps, tot reviu; però fixeu-se bé: els homes, les idees, el medi, la percepció i els sentiments, no són pas els mateixos que'ls dels segles passats, ni ho seràn en els de l'avenir. A un sistema filosòfic, en segueix un altre; les ciències especulatives han oposat els més antiètics principis i doctrines; fins les ciències exactes diversifiquen les demostracions dels seus teoremes. Per què no refer, amb un ampli i bell gest d'amor patri, aquest tresor que'ns han llegat les preèries èpoques?

I això lograt —tasca feixuga que devem escometre sens defalliment de cap mena,— tornem-li, al poble, purificat i regenerat per l'art modern, el què es seu, çò que te tot el dret a posseir.

La cançó popular no es planta d'estufa que degui ésser tancada entre'ls cristalls d'un hivernacle; es flor bosquetana nascuda a plè sol i emblaimant l'espai amb sa flaire rústega i penetrant.

Fins ara, ls compositors —salvant qualche bell cas aïllat— sols empleem la cançó com a glosa agradable als oïts i amable a l'èxit o com a mostra de sapiència harmònica... No; fugim-ne d'això, com del dimoni; no siguem *Beckmessers*.

Sinceritat, sinceritat i sinceritat! Donem-li a la cançó aquest hàbillament que és el que millor li escau a son posat senzill i honest. Escampem arreu les cançons en totes les formes; harmonitzades per chor o per orquestra; a una veu acompanyades de piano o d'orgue. Aquestes audicions deuren sovintejar, junt amb conferències on s'hi donés noticia del seu origen; notes anecdòtiques; influencia del cant plà en els giros melòdics, ritme, etc. Així s'aventaria la bona llevor per tots els indrets de la nostra terra, noble i generosa, que'ns ofrenaria, agrafida, esplèndida i saborosa collita.

Vosaltres, oh, cantaires!, sóu els eridats a portar a bon terme aquesta enlairada i patriòtica tasca. Recolliu-vos un moment en lo més fondo de la vostra ànima, i veureu que si gran és l'esforç acomplir fins are, més gran és el que la Patria us recomana. Tingueu fè; lluiteu

— oh, santa lluita! — amb fermesa, sens defalliment; enlaire la mirada i vessant el cor de sanitosa alegríia. Tingueu fè; perquè amb la fè les petites premises porten a les grans conclusions... I, are, permetin-me que, com a corolari, conti un breu episodi:

«Aprop de Valencia i a la vora del riu Turia, s'hi conserva un pou antiquíssim que la tradició'l fa datar d'època de moros. Segles passats, un noi, al tornar cada mig-dia cap a la seva llar, després de finada la lliçó, s'hi aturava a prendre descans, a l'ensems que's gaudia del bell horitzó que des d'aquell lloc s'ovirava. Un jorn, el nostre noi fou tret del Seminari, per manca d'aplicació i amor a l'estudi. Tot moix i ala-caigut va asseure's, com de costum, vora'l pou, i, intuitivament, fixà l'atenció en la corda que mantenía'l poal i que'l seu frec havia obert un solc profunde en una de les pedres del coll del pou. Una pensada súbita li espurnejá en el cervell. — Si la corda — es va dir, — que és un cos flonjo, deixa rastre en la pedra, que és més forta, no hi hà cap mena de dubte: és degut a la seva actuació continua i ferma sobre la pedra. Jo la tindré aquesta fermesa. — I aquell noi humil, va ésser bisbe i sant, amb el nom de Sant Pere Pascual.»

Ja veieu com la fè en el treball, enlaire als homes.

Vosaltres la teniu aquesta fè; vosaltres la sentiu aquesta veu que, com Jesús a Llätzer, us crida «Aixeca't, i camina!»; vosaltres heu assolit, menats pel vostre mestre, *ánima máter* d'aquesta festa, que la vila de Granollers no quedés endarrerida en l'intens moviment artístic musical de la nostra terra; i aquells somnis que no fa gaire així ho semblaven, avui els viviu en la forma intangiblé i real d'aquest bell i esclatant moment. I, si sols, sens més guía que la voluntat vostra, heu arribat fins aquí, què no fareu quan us acolliu sots el mantell amorós de la Senyera que, com àngel Gabriel, veillarà per a vosaltres? Oh, Senyera, dolça i polida Senyera! Tú seràs nostre cel blau, nostra mar lluminosa, les nostres majestuosos muntanyes; tú seràs el nostre seny, fort i auster, les nostres joies i els nostres dolors; amb tú, ens sentirem amarats d'inefable plaer amb la vinguda a la vida dels nostres infants i amb tú plorarem la mort dels nostres pares! Oh, cantaires, fills d'aquesta terra benèdita! no us allunyeu jamai del seu voltant; aixequem-la sempre triomfadora per sobre de vosaltres, i ella — com ha dit el més gran i més bó dels nostres poetes — us darà per a treballar, are i sempre, en holocauste a la nostra Patria estimada,

llum als ulls
i força al braç.

FREDERIC ALFONSO

30-XII-1915

EL LLIBRE DE L'ORFEÓ

(FRAGMENT)

AMB l'ànima amargada pel desengany; amb el cor llätzerat per ferides rebudels que, no podent-los oferir res de millor, els havíem fet ofrena de la nostra amistat més sincera; amb els ulls entelats per llàgrimes que pugnen per a sortir i que són consol dels nostres dolors i de les nostres desilusions, escrivin la nota final d'aquest Volum, començat amb tota la fè de la nostra juvenesa.

En les vigílies de la Festa inaugural de